

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abonn. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel. 68.45.41.
Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070 - 275154

W E E K B L A D

nadruk verboden

19e jaargang nr.40

26 mei 1975

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Bij het begin van zo een bijeenkomst dient gezegd te worden, dat wij, sprekers uit de geest, niet alwetend of onfeilbaar zijn. Hetwelk hiermede dan plaats gevonden heeft.

Ons onderwerp van deze avond dient, zoals u bekend zal zijn, van wat actuele aard te zijn. Ik heb lang nagedacht over een juiste titel en, na veel gewetensbezwaren en overwegingen, uiteindelijk gekozen voor:

K E R M E S S E D'ÉTÉ

Een begrip, dat oudere hagenars ongetwijfeld nog lief zal zijn. Wanneer wij n.l. op dit moment de wereld beschouwen, zo valt ons op, dat steeds meer een stilte dreigt te vallen. De Roolvink slaat niet meer en aan de eindeloze zee van verloren woorden staan gedelegeerden en mompelen zacht en treurig onder elkaar, omdat de groten dezer aarde langzaam maar zeker alles behalve het gewenste formaat blijken te hebben.

Een Uyl rust in een surinaamse bongerd, maar niet in de bar en niet in de pereboom en overweegt de vele moeilijkheden, die een sociale ontwikkeling met zich kan brengen. Wat klinkt als een treurlied.

En toch zijn er vele attracties: Een schip, wat zeg ik, meerdere schepen zijn gekaapt. Marine is ingezet. Machtige sterke mannen denken zich bevräjdgers van gekaapte schepen. De domino's vallen om en bewijzen een theorie, maar voornamelijk binnen de Usa.

Wij dienen er dan ook mede te rekenen, dat het geheel toch weer steeds levendiger zal worden. Want overal stelt men, dat men in zijn recht is en den volke de beste attracties biedt.

En ieder heeft een andere gedachte gehad, om zijn standje zo attractief mogelijk te maken. Hier predikt en toont men de oplossing van een toenemende werkeloosheid door een verbetering van kapitalistische structuren, ginds toont men iets dergelijks, maar nu op basis van socialistische vernieuwingen en een omwenteling in het menselijk gemeenschappelijk bestaan.

Ik zal zo vrij zijn bij deze zo juist weer begonnen zomerkermissen der zothed enkele kanttekeningen te plaatsen. Ik had eens een oom. Hte was een goede man en hij reed in een Ford. Maar de man was wel heel erg gesteld op zijn prestige, dat in zijn dagen nog tot uiting kwam in streepjesbroek en pandjesjas.

Deze oom geraakte verward in een geschil met een kippenboer-buurman. Want deze had de euvelmoedigheid gehad, een reserve band te lenen zonder daarover iets te zeggen.

Toen mijn oom zijn buur daarover wilde onderhouden, stelde de kippenboer, dat hij vermoed had, dat in een tijd, dat de band niet gebruikt werd, een kip eieren had gelegd in de band.

Dit was natuurlijk niet het juiste antwoord. Zo iets was volgens oom onmogelijk, ook al hadden eerder kippen op ooms terrein de vreemdste plaatsen gezocht om hun eieren aan de onverbiddelijke greep van de rapende kippenboer te onttrekken.

Oom trok zijn paraplu en bezette het huisje, dat klein, zoals het was, toch voor de nooddrift van de kippenboerenfamilie bijna onmisbaar was. En daar buurman desondanks niet onmiddellijk en met verontschuldiging de band terug bracht, riep hij tante en de kinderen er bij, die het kippenhok bezetten.

Oom kreeg zijn band. Maar sindsdien was hij toch een wat ridicule figuur geworden. Zelf zag hij dit natuurlijk niet in. Want, zo sprak hij, ik ben als een Ford en een Ford is ijzersterk.

Zo ongeveer zie ik de verschillende geschillen, die in deze dagen op dreigen te laaien. Wat verwarrend werken dezen wel voor degenen, die niet precies weten, wat er aan de hand is en meer een operacomique á la politique voor de insiders.

Dat je een prestige, dat door een nederlaag in Vietnam ontstond, kunt verbeteren door het berijden van een schip, is een misvatting, waaronder velen schijnen te lijden.

Natuurlijk, de helden zijn geslaagd in hun opdracht en bevinden zich reeds op de weg huiswaarts. Gelukkig voor hen zijn bepaalde russische gebruiken nog niet naar de Usa overgewaaid, anders hadden zij nog een kiss van Kissinger te verwachten ook. Iets, waarom ik hen zeker niet zou benijden. Eerder het tegendeel.

Wat was er in feite aan de hand? Hoe komt een dergelijke farce tot stand? De feitelijke oorzaak voor deze wijze van reageren dienen wij m.i. te zoeken in een veranderde houding van verschillende zuid-amerikaanse landen.

In deze landen schijnt men, al dan niet met een ia bezig geweest om op eigen wijze de handelsbelangen van een grote natie te behartigen.

Men verdedigde zijn belangen met gulle hand en ferme afpersing. Maar nu is het aanzien van die grote natie in het ge-
ding gekomen en willen velen opeens wel eens precies weten,
hoe het nu zit met die omkoppingen en wie zich daartoe geleend
heeft.

Kortom: men wil wel eens weten, in welke mate en hoe
verschillende grote Amerikaanse belangengroepen middels
door hen à kontant gekochte politici kans zien de peultjes
op te scheppen, of het canned fruit te bevorderen.

Het is de belanghebbenden wel duidelijk, dat nu
getoond moet worden, dat de Usa nog steeds sterk is en
nog altijd bereid is tot de uiterste konsekwentie zijn
soldaten te laten vechten, voor hetgeen het beschouwt als
zijn recht. En daar je dit moeilijk kunt doen in landen, waar
het verder rustig is, was de kaping van de schip een zegen en
een uitkomst.

Overigens voer dit schip, evenals verschillende
andere schepen, een uitgekiende koers, die binnen de gestelde
zeegrens van Cambodja lag, maar gelijktijdig buiten de als
nog steeds internationaal als geldend voorgestelde 3 mijls-
zone. Wat ruikt naar uitlokking.

De volgende punten lijken mij hierbij van betekenis:
1 Er was reeds eerder een schip aangehouden in deze zelfde
wateren en onder vergelijkbare omstandigheden. Het werd na
meerdere uren echter weer zonder meer vrijgegeven.

2 Op het ogenblik, dat het tweede schip werd gekaapt,
bevonden zich op de basis in de Phillipijnen meer mariniers
dan daar normalerwijze gestationeerd zijn.

Gelijktijdig bevond zich betrekkelijk dicht bij de
wateren van Cambodja en Vietnam een betrekkelijk groot aan-
tal vlooteenheden, ofschoon dezen, gezien de evacuatie van
zuid-Vietnam, daar in feite niet logisch verwacht konden
worden.

3 Deze toestand bestond reeds 36 uur vóór het schip
in kwestie werd aangehouden, ofschoon er volgens mij zeker
geen bijzondere reden toe bestond, indien men voorkennis van
een mogelijk konflikt wil uitsluiten.

Je krijgt de indruk, dat hier sprake is van een spel,
dat men met alle geweld wilde spelen. Het aangehouden schip
was geen uitgesproken spionageschip, maar had meer dan vol-
doende electronica aan boord. Het was inderdaad een vrachtvaar-
der en het grootste deel van de lading zou je volgens mij
niet terecht als contrabande kunnen omschrijven.

Ik zie de volgende samenhangen: Vietnam is gevallen.
zuid-amerikaanse staten beginnen steeds meer ongehoorzaam te
worden. Men meende dus, dat een daad gesteld moest worden.
Een demonstratie van onmiddellijk en krachtig ingrijpen zou
volgens bepaalde diplomaten bovendien een gunstige invloed
kunnen hebben op ontwikkelingen in het verre oosten, die
de laatste jaren ook niet bepaald alles zijn, wat men er van
zou willen verwachten.

Het gehele konflikt doet aan als een wat wonderlijk
spel. En dergelijke spelletjes worden er op het ogenblik
meer gespeeld in alle delen van de wereld. Zij maken deel
uit van de geheime politiek van verschillende naties.

Ik doel hierbij natuurlijk niet op de egyptische van
der Stoel-gang, of de Uylenpolitiek in Suriname, ofschoon
die niet brandschoon zijn.

Maar in het geheel van de wereld zijn deze dingen niet van werkelijk belang, terwijl de buitenlandse en deels zelfs de binnenlandse politiek van uw land door geheel andere ontwikkelingen en machten wordt gedikteerd dan men naar buiten toe misschien zou veronderstellen.

Vreemd is de zaak echter vaak wel. Indien ik de situatie in Engeland op het ogenblik bezie, zo is het wel zeker, dat hier allerhande provocaties te verwachten zijn. Want ook hier heeft men een grote moeilijkheid. Velen willen wel binnen de eeg blijven, maar belangrijke personen willen voorkomen, dat iemand zal kunnen stellen, dat het mede op hun verzoek is gebeurd. Dit geeft hen de mogelijkheid beter te opponeren en voor hun eigen belangen te vechten.

Onder de machtigste opposanten mag men hier wel de vakbonden rekenen, die een grote macht in handen hebben en de vrees koesteren, dat binnen eeg-verband de verhoudingen zich zodanig zouden gaan wijzigen, dat men zelf rekening zou moeten gaan houden met de manier, waarop arbeiders in andere delen van Europa proberen hun problemen op te lossen. Er is een spel van machten gaande, waardoor zelfs de leider van de huidige regering door zijn eigen partij gedwongen wordt met twee monden tegelijk te spreken.

Er is een beeld te zien hier, dat zich overal elders schijnt te herhalen. Eigenbelang, groepsbelang, gaat nog steeds voor gemeenschappelijk belang.

Kijk eens naar de ontwikkelingen bij uw zuiderburen, waar rijke groepen bezig zijn de resten van hun kommercieel rijk te redden en daartoe kunnen komen, dank zij de mogelijkheid, die zij steeds weer vinden, de rechten van anderen te beperken. Wie b.v. kan overzien, wat de Union Minière de laatste tijd heeft gedaan, overigens voornamelijk middels dochter en zustermaatschappijen, kan zich terecht steeds weer verbazen.

Houden wij rekening met de wijze, waarop men op het ogenblik steeds weer tracht vlammen en walen tegen elkaar uit te spelen, zo is de konklusie onvermijdelijk, dat de taakstrijd niet onvermijdelijk is, maar eerder de belangen dient van bepaalde politieke heren, die daarom bewust proberen verdere geschillen tussen deze bevolkingsdelen te doen ontstaan en daartoe soms zelfs provocerend optreden.

Duitsland wordt eveneens door belangengroepen zodanig beïnvloed, dat men terecht zou kunnen stellen, dat west-Duitsland op het ogenblik aarzelt tussen twee handen: Welke zal men voortaan opsteken, de gestrekte rechterhand, of de tot vuist gebalde linkerhand?

Hier is een ieder er wel van overtuigd, dat het allesbehalve goed gaat met volk en land en overal zijn mensen bezig hun medeburgers duidelijk te maken, waarom het niet goed kan gaan.

Voor de heersende groepen, en vooral de meer rechtse groepen, is dan ook een Baader-Meinhof-groep een geschenk uit de hemel. Want het proces en de daar omheen spelende anarchistische dreigingen zijn een tijdige afleiding van andere, meer onaangename en politiek gevaarlijke zaken.

En nu wij toch over deze dingen spreken: Ik hoorde, dat men gedreigd heeft mosterdgas te gebruiken als pressiemiddel.

Ik wil daaraan toevoegen, dat indien de groep, die deze dreiging heeft geuit, inderdaad zo goed is als zij zelf stelt, er mogelijk inderdaad een kleine kans is, dat zij dit gas uiteindelijk in handen krijgen. Of zij dan in staat zijn daarvan een doelmatig gebruik te maken, blijft dan nog steeds de vraag. Groot lijkt mij de kans niet. Het materiaal was tot op heden overigens in handen van anderen, die dit gas liever in Israel hadden willen gebruiken.

Ik geef u deze informatie in de hoop, dat u zich 'n beeld van de werkelijke toestand kunt gaan vormen. Want bij hen, die vertoeven aan de zee van overtollige woorden, staat als grootste gevaar de daad bekend.

Wanneer iemand werkelijk en meteen iets doet, is dit voor velen, die zich leiders achten, in wezen onaanvaardbaar. In deze zin is het misschien niet zo vreemd, dat de Usa ditmaal koos voor het stellen van een daad en er van afzag lange rondetafelkonferenties e.d. te houden. Sedert Koning Arthur de ronde tafel heeft gesticht, is er veel kwaad gesticht aan ronde tafels. De ambonezen in Nederland zullen u dit ongetwijfeld bevestigen.

Dit alles wettigt m.i. de volgende konklusies:

a. Machtsverhoudingen zijn op dit ogenblik allesbehalve stabiel, maar degenen, die de macht bezitten, zowel als degenen die de macht begeren, blijken bereid alles daarvoor op te offeren, soms tot en met zichzelf, ofschoon dit laatste een uitzondering blijft.

Iedereen probeert iedereen duidelijk te maken, dat hij machtig, groot en sterk is in de wereld en niemand vraagt zich af, wat het voor anderen betekent, dat hij daarom bepaalde daden stelt en andere dingen nalaat te doen.

b. Iedereen is voortdurend bezig de moeilijkheden van het bedrijfsleven, de werkeloosheid en de inflatie te lijf te gaan, maar dan eerder met woorden en het geld van anderen. Sijmen betaalt nog steeds en men acht dit normaal.

Deze mentaliteit is niet aanvaardbaar. Zo ik een dergelijke mentaliteit bij de groten van deze aarde - die in een soort droomwereld leven, waarvan zij geen afstand willen doen - nog kan begrijpen, zo lijkt het mij toch heel erg moeilijk het bestaan van deze mentaliteit bij de gewone mensen op enigerlei wijze te rechtvaardigen.

Hoevelen echter denken op het ogenblik alleen maar: Wanneer ikzelf er maar iets beter van word en wanneer ik nu maar wat meer te zeggen krijg, wat meer geld krijg, wat minder behoefte te doen, is de rest mij onverschillig.

Ik stel de zaak zo eenvoudig mogelijk: Wij kunnen kiezen in de menselijke samenleving, zowel als in het geestelijke bestaan, tussen een chaotisch strijdpatroon en een patroon van harmonische samenwerking. Er zijn geen blijvend bruikbare tussenwegen denkbaar.

Kiezen wij voor het strijdpatroon, dan betekent dit, dat wij voortdurend vernietigende machten oproepen alleen reeds door ons pogen alles te vernietigen, dat ons naar ons gevoel zou kunnen bedreigen.

Kiezen wij voor een samenwerkingspatroon, dat betekent dit weer, dat wij afstand moeten doen van alles, wat wij allen voor onszelf na zouden willen streven en in daden en denken zullen moeten kiezen voor alles, wat ons met anderen verenigt, datgene, waardoor wij gezamenlijk gelukkiger kunnen zijn.

Wanneer je in de geest kiezen wilt voor een chaotisch strijdpatroon, dan kom je in de duistere sferen terecht. Kies je voor het harmonisch samenwerkingspatroon, gebaseerd op openheid en eerlijkheid, dan leef je in een lichte wereld.

Het lijkt misschien of een geest er anders aan toe is dan een mens op uw wereld. Maar is het verschil in wezen wel zo groot? Wij moeten leren, hoe dan ook, samen te gaan met elkaar. Dan kunnen wij iets vinden, wat zelfs op aarde dichterbij een paradijs zal komen, dan een mens mogelijk acht. Wij kunnen natuurlijk ook trachten onze eigen rechten en mogelijkheden ten koste van een ieder en alles te handhaven. Maar dan weten wij, dat wij onze rechten en mogelijkheden uiteindelijk zullen verliezen.

Zeker, de justitia op aarde kan mogelijk een geblinddoekte deerne worden, die eerder een partijpas of betaalkaart afweegt dan recht. Maar de werkelijke rechtvaardigheid is gebaseerd op de wet van evenwicht.

Dit evenwicht kan nimmer verstoord worden. Dat, wat het evenwicht verstoort, gaat uiteindelijk aan zichzelf ten gronde.

Misschien is u nu ook duidelijker, hoe ik enerzijds het stellen van een daad kan goed achten en aan de andere kant toch weer de wijze, waarop de daad is gesteld, kan betreuren, daar zij in de eerste plaats strijd en zelfhandhaving met zich bracht.

U zult dan ook begrijpen, waarom ik het zozeer betreur, dat steeds meer mensen over de gehele wereld met een ware zendelingsmentaliteit uit willen trekken om een ieder op de hoogte te brengen, van hetgeen men volgens het inzicht van de zending zou moeten doen, zonder zich ook maar even af te vragen, of dit wel mogelijk is, of bij alle leringen altans een aanduiding te geven, op welke wijze het ideaal te verwezenlijken is zonder anderen van hun vrijheid te beroven.

Samenwerking betekent: samen iets laten groeien. Wat betekent, dat je er allen moeite voor moet doen. Wanneer je een welvarende maatschappij wilt hebben, waarin geen werkelozen zijn, zo betekent dit, dat een ieder voor het bereiken van die toestand offers zal moeten brengen. Dat is zeker.

Maar dat betekent dan, dat offers ook daar gebracht moeten worden, waar in feite niet rendabele arbeid wordt verricht. Om het anders te zeggen: de welvaart van een land kan alleen herontstaan, wanneer ook het gouvernement zichzelf weet te beperken in zijn eisen en zijn politiek spel van uitgaven.

Om het nog eens anders te stellen: wanneer wij in harmonie samen willen werken, moeten wij beginnen met iets voor elkaar te doen, niet met elkaar te vertellen, wat er gedaan dient te worden. Wijzelf moeten iets doen.

In deze gehele wereld met zijn vreemde kermis van leuzen, waarin de verkondiging van de rechten van de mens mij door de praktijk tot een soort lachspiegelpaleis schijnt te zijn geworden, waar men alles kan zien, behalve de werkelijke mens, vind ik niet veel van deze wijsheid terug.

Zelfs de Uno schijnt mij een soort toboganbaan

te zijn geworden, waarop idealen naar boven en naar beneden geslingerd worden op een stroom van woorden, zonder dat er ooit een einde aan de rit schijnt te komen.

Bezie ik de attracties, dan zeg ik tot mijzelf: dit alles is niet levend, niet vrolijk genoeg. Dit is een kermesse triste, een droevig geheel, waarin brallende frasen de plaats innemen van lach en juichkreet en geforceerde ideologieën de plaats in schijnen te moeten nemen van een vrolijk te samen bouwen en werken.

En toch zou het een zo goede kermis kunnen zijn. Ik beledig u hopelijk niet met het volgende, wat ik hier als raad te berde breng. In de eerste plaats wil ik u er aan herinneren, dat elke mens wel een tikje gek is. U bent heus de enige niet.

In de tweede plaats moet u beseffen, dat elk ideaal uiteindelijk een droombeeld is. Blijf niet dromen, maar probeer wakker te worden.

In de derde plaats dient u te beseffen, dat leven alleen werkelijke zin heeft, wanneer je leert, dit leven zó te aanvaarden, als je het beleeft.

Ten vierde: bedenk, dat de mens kan betrouwen op God en op zichzelf. Wie zijn vertrouwen niet op zich en God maar op andere mensen vestigt, komt meestal bekocht uit.

Ten laatste: het belangrijkste in ons leven is de vreugde, de vrolijkheid, die wij met anderen kunnen delen.

Wat moeten wij dan doen om te samen vrolijk en blij te kunnen zijn? Met enkele grappen alleen kom je er niet. Dat is de oplossing niet. Je komt er niet met grappen en grollen, je komt er alleen met denken en doen. Maar denk en doe dan wel zo realistisch mogelijk en op zo aangenaam mogelijke wijze voor jezelf en anderen.

Wanneer men mij zegt, dat alle lijden Gods wil is en doet, alsof God de tranen van de mensen zit te tellen om op grond hiervan hun toegang tot de hemelen te regelen, zo is mijn antwoord: God heeft al water genoeg. Indien u mij niet gelooft, moet u maar eens kijken naar het nederlandse klimaat. Hij heeft geen behoefte aan uw tranen en ik meen dan ook, dat uw glimlach Hem dierbaarder zal zijn.

Probeer niet somber en reformatorisch de wereld in een te eng jak van zondebewustzijn te persen. Een wereld in een dwangbuis is geen goddelijke wereld meer, maar eerder een hel, die zich nog niet geheel ontwikkeld heeft.

Een werkelijke wereld moet vrij zijn en om vrij te zijn hebben wij allereerst de vrijheid tot het maken van een eigen keuze van node.

Wanneer u, ouderen, vroeger op de kermesse d'été door de laan van de dierentuin wandelde, had u alle keuze. Hier was de grote bcbsleebaan en aan de andere kant stond het wonder der moderne techniek met de draaiende tonnen op de draaiende schijf, terwijl het iets verder mogelijk was je gebit te verpesten, of je humeur dood te schieten met een buks, waarvan de loop niet zuiver was.

Had je van dit alles even genoeg, dan was er altijd in de grote zaal nog wel een goochelaar, tovenaars, evenwichtskunstenaar aan het werk, waaraan je je kon vergapen. En was dit mogelijk voor de verfijnde smaak van menige hagenaar te bont, zo was er altijd nog wel iemand, die, gebaard en vals zingend, de schutters liet marcheren in een van de kleine

zalen. Er was keuze genoeg, het was een feest voor een ieder. Boven het gewoel traden koorddansers op, maar niemand nam het u kwalijk, wanneer u tijdens hun optreden even een kijkje nam in het etablissement van madame Mirande, of hoe de waarzegster zich noemde, die à raison van een kwartje lang en ernstig in uw hand en in de toekomst keek.

Zo te samen elk doen, wat men wil, is vrijheid. Maar het is tevens de basis van een harmoniepatroon. Wij komen op de wereld om te samen en zo mogelijk vrolijk te leven, om gelukkig te leven.

Dat betekent, dat een ieder zijn eigen attracties mag vinden en bepalen. Het betekent, dat wij mogelijk te samen geperst zullen zijn in een wereld, die langzaam maar zeker wat te klein lijkt te worden, maar dat een ieder van ons op eigen wijze en eigen kosten vrolijk mag zijn.

Daarmede begint het. Maar kijk nog even verder: Een mens droomt zo graag. Waarom ook niet. Dromen is maar al te vaak een even onder het gordijn door loeren naar de grotere wereld, die je zult betreden, wanneer je voorgoed de aarde verlaat.

Droom gerust, zolang u niet van anderen eist, dat zij uw dromen met u zullen delen. Maar probeer dan in die droom nog het licht te zien. Probeer je geest te huwen met de verschillende lichtende kleuren, die er zijn, tot je, doortinteld van een nieuw bestaan, kunt ontwaken en zeggen: ik heb goed gerust en mijn hart is gelukkig.

Dromen mag. Maar droom nooit een droom, waarin je één ander in wilt passen. Wie droomt en dan zijn droom waar wil maken buiten zichzelf, door anderen en aan anderen, vernietigt de droom, vernietigt zichzelf en maakt zich en anderen tot monsters en robots, niet tot betere mensen.

Het is belangrijk, dat u dit beseft. Vrijheid betekent het recht om ook te dromen en alles, wat je uit de droom kunt putten in je eigen leven en op je eigen wijze, om te vormen tot harmonie en geluk. Maar het betekent gelijktijdig, dat je afstand zult moeten doen van alle dromen en illusies, die je niet waar kunt maken, zonder dat anderen daar het slachtoffer van worden.

Vele ontwikkelingen, die zich nu afspelen, zijn uiterlijk van treurige aard. Wanneer ik denk aan hetgeen er op het ogenblik gaande is in het verre oosten, bij de ontwikkeling van samenwerkende derde landen, bij het z.g. samenwerken van de olielanden, dan zie ik overal een prestige-honger, die groter is dan alle werkelijke mogelijkheden te samen.

Ik zie, dat men het ene ogenblik Israel bewapent en het volgende ogenblik dit land in feite zou willen opofferen, dat men het ene ogenblik bereid schijnt te zijn zijn ziel voor olie te verkopen en het volgende ogenblik van anderen alles tracht te stelen, omdat het te duur is het op rechtvaardige wijze te verwerven.

Er zullen nog heel wat verwickelingen hierdoor ontstaan, zover zij niet reeds op dit ogenblik aan de gang zijn. Moeilijkheden als een toename van het geweld tussen b.v. Arabische landen en Israel, terwijl daarmede andere landen gelijktijdig hun prestigehongerig spel spelen.

Ik voorzie nog allerhande onheil, ongelukken en opstanden, ook in de buurten van Irak. Ik zie heel wat strijd, verwaandheid en stammenvooroordeel een rol spelen in geheel Afrika. En toch zou de wereld harmonisch kunnen zijn.

Juist daarom zeg ik tot U: je kunt niet beginnen de wereld te veranderen, je kunt alleen jezelf veranderen. Je kunt niet beginnen de macht van de mens tot uiting te brengen met b.v. een tank of zelfs atoombom, maar je kunt wel beginnen met de kracht van de geest te gebruiken en a.h.w. te exploiteren.

In elke mens ligt een hoop geestkracht braak. Die wordt niet gebruikt. In elke geest, ook de menselijke, is een honger naar harmonie, wanneer men ook maar iets van het Licht afweet. Die kracht van harmonie moeten wij leren gebruiken. Wij moeten trachten de kermis tot een vrolijk feest te maken en niet toelaten, dat zij een maskerade van de mistroostigheid blijft.

Mogelijk verveelt u dit. Want, zo redeneert een men vaak, wat heb je aan al dat gepraat. Het zou leuker zijn te horen, of Kissinger nu werkelijk in moeilijkheden zit. Wat het geval is, maar hij is er aan gewend. Wanneer deze man geen moeilijkheden heeft, leeft hij niet. Maar ja, er zijn inderdaad geschriften vrijgekomen, waardoor zijn werk er wat anders uit komt te zien, dan de openbare communiqués dit voorstellen.

De man heeft, zoals daaruit blijkt, van heel wat gewelddadigheden te voren afgeweten en heeft anderen zelfs tot het begaan daarvan aangespoord. Wat niet zo mooi voor hem is, maar hij komt er heus wel overheen.

Zelfs Ford zit in moeilijkheden, omdat de man nog steeds niet kan begrijpen, dat een volk het eenvoudig niet neemt, wanneer je golf speelt, terwijl je zou moeten regeren, zelfs niet wanneer je zelf op het ogenblik in kwestie niet weet wat, of hoe je zou moeten doen.

Zoals men in Frankrijk weer niet kan begrijpen, waarom men een dag van Europa zou moeten voeren in plaats van een bevrijdingsfeest. Waarin de mensen gelijk hebben, want een dag van een verenigd Europa zou op het ogenblik helemaal een paskwil zijn, terwijl men in ieder geval bevrijd is, als blijft het een vraag waarvan men precies bevrijd werd.

Ik heb een tante gehad, zo een in zeer uitgebreide uitvoering. Zij was niet bepaald mooi en zeker niet chique, maar zij had één ding: een enorme bufferzone, waarin zij je bijna smoorde, wanneer je verdriet had. En dan was het snel voorbij.

Die tante probeerde ons kinderen altijd iets te leren - het is lang geleden natuurlijk -, maar volgens haar zouden wij daaraan iets hebben. Eens sprak zij tot ons: Wanneer een ander huilt en je laat hem huilen, zul je later zelf moeten huilen. Maar wanneer een ander huilt en je kunt hem troosten, dan heb jij alle redenen om te lachen. Zorg er voor, jongen, dat je je gehele leven kunt lachen.

Ik heb de poging gewaagd. Maar helaas, de wereld, waarin ik mijn stoffelijk leven heb volbracht, was niet bepaald een wereld, die kon lachen. Zij nam zichzelf veel te ernstig. Misdchien heb ik daardoor wel eens een ander laten huilen zonder hem te troosten.

Daarvoor heb ik later geestelijk moeten betalen. Dat is duidelijk.

Niet in geld helaas, maar door te erkennen, dat ik gefaald had. Daardoor heb ik leren beseffen, dat die tante van mij mogelijk geen erg verstandige vrouw was, want zij wist niet zoveel. Maar zij had een heel groot hart en heeft nooit zichzelf verloochend of veroordeeld door een oordeel over een ander uit te spreken, of iemand in de ellende te laten zitten, terwijl zij er iets aan kon doen. Toen begreep ik eerst, dat zij een werkelijk groot mens was geweest.

Ik zou voor uw wereld zo graag een heel stel van die tantes vinden. Geen sexobjecten, geen aansporingen tot prestatie, geen verbruiksmonumenten, maar een heerlijke bufferzone, waar je als mens naar toe kunt vluchten, wanneer het leven je even te zwaar lijkt, zodat je dan later weer lachend verder kunt gaan.

Zo een tante zou waarschijnlijk in verband met het voorgaande zeggen: waar maak je je druk over? Of zij nu een bevrijding herdenken, of een verenigd Europa, in feite herdenken de mensen toch altijd alleen maar zich zelf, dus de naam maakt weinig verschil uit. Want een dergelijk herdenken betekent maar al te vaak, dat dergelijke mensen al overleefd en overleden zijn, voor zij het zelf beseffen.

Zo een tante zou ook zeggen: waarom maak je je zo druk over die Amerikanen en zo? Laat ze toch. Die mensen hebben geen farwest meer, in de far east gaat het ook al niet meer, dus laat ze dan tenminste met hun scheepjes spelen. Zorg jij nu maar, dat je iedereen helpt, die je werkelijk helpen kunt, dat is meer dan genoeg.

Een dergelijke tante zouden de meeste mensen op de wereldse kermis hard van node hebben en geen voorspellers. Ik herinner mij nog, dat ik eens binnentrad bij een helderziende in een klein tentje, dat van binnen leek op een kruising tussen een varkensstal en een biechtstoel.

Daar zat een dame achter een loketje, die mij verzocht haar eerst de nodige pecunia te verschaffen, om mij daarna uit te kruisen en over Uranus en Saturnus te bezien. Zij waarschuwde mij, dat een donkere vrouw mijn pad zou kruisen. Mogelijk is dit ook werkelijk gebeurd, maar ellendig genoeg is zij dan niet stil blijven staan.

Wanneer ik vele troostwoorden en optimistisch gepraat op uw wereld moet aanhoren, zo denk ik vaak, dat ook dit ergens bijna bedrog is, zo iets van het kan vriezen en kan dooien, hoop dus maar op warm weer.

Ik meen, dat je, om de blijheid van je leven terug te vinden, niet dergelijk verwachtingen van node hebt, maar een enkel houvast, dat je in jezelf moet vinden. O, je kunt natuurlijk stellen, dat Jezus de Redder is. Maar het beroerde is, dat degenen, die zich zijn volgelingen noemen over het algemeen leven door anderen te vertrappen. En dat lijkt mij niet bijzonder eerlijk.

Ik geloof, dat wij een god nodig hebben, die in ons leeft, een innerlijk licht, waarin wij vreugde vinden, zodat wij de mogelijkheid daaruit vinden in vreugde voortdurend onszelf verder op te bouwen in stof en geest.

Ik zou willen zeggen: Wie in deze dagen begint met oordelen en veroordelen, bereikt weinig of niets. Maar hij, die in deze dagen begint met helpen en troosten, waar hij dit kan, bereikt veel. Want daar, waar men in staat is

de haat in de harten van anderen te blussen, tranen te stellen en een aarzelende glimlach op het gelaat van de mensheid te toveren, begint de vreugde. Daar begint de zomer van het menselijke zijn en wordt deze vaak dolgedraaide menselijke maatschappij opeens een vreugdige en vrolijke kermesse d' été.

Hebt U kommentaar ?

x Meent u niet, dat een dag van Europa, waarbij je allen aan elkaar probeert te denken, meer opbouwt dan met het vieren van een bevrijdingsdag?

- Dan onderstreep je volgens mij in je bewustzijn voornamelijk de zelfzucht van alle staten, waarin men deze dag voert. Bovendien zondert men zo Europa of een deel daarvan af van de rest van de wereld en bouwt zo voor zich een bastion van emotionele reacties, rationalisaties en gevoelens van meerwaardigheid t.a.v. degenen, die dit Europa van node hebben.

Zoudt u spreken over een dag van de wereld, of van de mensheid, dan zou ik het met u eens zijn. Indien u zoudt spreken over een dag voor de armen van de wereld, zou ik het met u eens kunnen zijn, ja, zelfs wanneer u zoudt spreken over een dag, waarop men allen herdenkt, die ergens op de wereld bedroefd en wanhopig zijn, zou ik het met u eens zijn.

Maar kom mij niet met een dag van Europa, van de eeg. Want dit is een gemeenschap, die op de meest oneconomische wijze economie bedrijft, terwijl de gemeenschap zelf is opgebouwd uit elkaar voortdurend bestrijdende en bekonkurrerende delen, die onderling bovendien nog een zeer kostbaar apparaat hebben geschapen, dat veel opbrengt maar weinig bereikt en daarom mogelijk door velen als een begerenswaardige post wordt beschouwd. Maar wat heb je er aan?

Wat heb je aan een eenheid van Europa, zolang de zoutmijnen van Frankrijk landbouwgebieden aan de Rijn tot in het Westland blijven verpesten, zonder dat dit nodig is? Waar blijft eenheid van Europa, wanneer chemische industrieën hun giftige afvallen uit economische overwegingen kunnen blijven lozen op oppervlaktewateren, zonder dat iemand zich daarbij zal afvragen, of anderen daarvan mogelijk schade of overlast ondervinden?

Wat heb je aan een eenheid van Europa, die boterbergen e.d. uit politieke overwegingen doet ontstaan onder het motto, dat men moet zorgen, dat iedereen wat kan verdienen, maar gelijktijdig niet veel mensen zich er over bekommeren, of een ieder ook werkelijk datgene krijgt, waarop hij recht heeft door zijn kennis en arbeid?

Werkelijk eenheid moet niet herdacht worden, maar beleefd. En dit betekent het wegvallen van grenzen, zodat italiaanse arbeiders naar Nederland kunnen komen of omgekeerd, met allen gelijke rechten, zonder dat iemand vragen stelt of hinderpalen opwerpt. Het betekent door alle landen kunnen reizen zonder paspoort.

Het zou moeten betekenen, dat een ieder overal kan gaan werken, zonder dat iemand hem vraagt, wie en wat ben je, maar wel gevraagd wordt: wat kun je en wat wil je?

Het zou betekenen, dat alle industrieën zich alleen daar zouden vestigen, waar zij inderdaad rationeel en goed kunnen functioneren en niet meer zouden worden in standgehouden op plaatsen, waar nationaal chauvinisme dit belangrijk

acht.

Verenigd Europa betekent eenvoudig : samenwerken. En een dergelijke samenwerking in een eeg. is op het ogenblik meer droombeeld van alle herdenkingen bij elkaar. Tot op heden. Eens is het misschien bereikbaar. Maar dan denk ik onwillekeurig aan een antwoord, dat mijn paranime eens gaf op de vraag, wanneer er werkelijk vrede op aarde zou gaan heersen. Zijn antwoord luidde: Wanneer een van de laatste twee mensen de ander heeft doodgeslagen.

Een pessimistische visie, dat wel. Maar zelfs de optimist zal moeten zeggen: in een verre toekomst kunnen wij op de wereld wel echte samenwerking en vrede verwachten, maar alleen, wanneer alle mensen vanuit zich minder egoïstisch gaan leven en meer bereid zijn anderen te helpen en te troosten, waar dit mogelijk is. Dit zonder dat ook maar iemand zich afvraagt, of dit meer moeite kost dan men er voor over zou kunnen hebben, of dat 't mogelijk meer aan middelen kost, dan men zich zou willen permitteren.

Zolang de mensen niet anders gaan denken, blijft vrede op aarde evenzeer een illusie als een werkelijke Europese samenwerking.

Het alternatief is een ontwikkeling, waarbij het komt tot een grote strijd tussen hen, die willen behouden en hen, die willen hebben. En dan zal er zoveel verdwijnen, dat vragen als het al dan niet eens goed functioneren van een eeg. niet meer ter sprake komt.

Waarmede uw commentaren ten einde blijken te zijn. Ik wil eindigen met een minder actuele, maar volgens mij zeer belangrijke opmerking:

Wij gaan een nieuwe uitstorting van krachten tegevoet. Elke mens op de wereld, die zich daarop ook maar iets kan afstemmen, zal in de komende week deze kracht in zichzelf ervaren.

Elke mens, die bereid is de kracht van dit licht vanuit zich te laten werken, zal daarmede mogelijk enige offers brengen, maar zal daardoor een grote innerlijke vreugde gewinnen.

Elke mens, die zich wil afstemmen, kan deel hebben aan een uitstorting van geestelijk licht, dat vanuit de hoogste sfeer tot in uw wereld gaat en uitgestort wordt.

Dit betekent, dat ieder van u in de komende tijd, wanneer hij maar openstaat hiervoor, zich gekonfronteerd zal zien met nieuwe taken en mogelijkheden. Wijd je daar dan aan, maar niet zo, dat je alleen nog dit fantiek, om niet te zeggen verbitterd, nastreeft.

Blijf altijd in de eerste plaats mens. Weet te lachen en gelukkig te zijn. Weet lachende en gelukkig de kracht naar de wereld uit te stralen, die je gegeven is.

Er zullen in het komende jaar heel wat moeilijkheden ontstaan. Laat u hierdoor niet uit het veld slaan. Wind u niet op over de ellende en het onrecht, dat overal op de wereld schijnt te bestaan. Probeer alleen dáár, waar u bent, geen onrecht te begaan en uw geluk en vrede - desnoods ondanks alles - te delen met anderen. Deel uw kracht en vreugde met anderen, laat hen het evenwicht herwinnen, dat over zeer korte tijd als kracht reeds zo sterk naar deze wereld zal worden uitgestraald.

Mogelijk treft u dit niet als zeer actueel in de stoffelijke betekenis van dit woord. Maar het is wel een zekerheid, die niet slechts ik alleen bezit, maar die velen in de geest reeds nu met mij delen, omdat zij, zoals ik, zien, wat zich op gaat bouwen.

De grootste en meest lichtende krachten, die in de geest maar denkbaar zijn, zullen zich wederom tot de wereld wenden. Zij zullen weer proberer bezielende kracht aan de mensen te geven.

De mens, die nu reeds op aarde leeft, zal rond 1980 van zich laten horen. Maar reeds nu is deze bezig het bewuste en krachtige kernpunt te worden van een nieuwe ontwikkeling.

Het is mooi weer voor de kermis vandaag. Geniet er van. Maar bovenal: doe mee, heb er deel aan. Laat je door alle gebeuren op aarde steeds weer blij en gelukkiger maken. Dan bereik je datgene, wat voor de innerlijke mens volgens mij het meest actueel van alles is: betere harmoniën, beter innerlijk evenwicht en een nieuwe vorm van geluk door de verbondenheid met vele dingen, die niet allen alleen op aarde bestaan.

Ik dank U voor uw aandacht. Goeden avond.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

U moogt zeggen, wat volgens u actueel is op dit ogenblik.

x
-

Tijd?

Tijd is datgene, wat een mens voor zich kan maken, wanneer hij niet denkt, dat hij er niet voldoende van heeft. Maar wat is deze tijd? Wanneer je het de mensen vraagt, zullen zij zeggen, dat het vroeger een betere tijd was, maar dat deze tijd een rottijd is. Maar weet u, waarom zij menen, dat het vroeger een betere tijd was? Omdat zij nu niet meer weten, hoe rot de tijd vroeger was.

Maar ja, het is altijd precies hetzelfde. De mens zegt tegen anderen vaak, dat er nu eenmaal een tijd is van komen en een tijd van gaan - vooral wanneer er visite is, of iemand gestorven is. Maar wanneer hij zelf moet gaan, heeft hij maar zelden zin. Hebt u dit al eens opgemerkt?

Dat komt, omdat de mens steeds maar weer meent, dat hij geen tijd genoeg heeft om alles te doen, wat hij wil doen. Maar in feite doet een mens zoveel, wat hij niet wil doen, dat hij blij zou moeten zijn, wanneer de tijd voor hem ten einde gaat, zodat hij eindelijk eens de kans gaat krijgen om iets te doen, wat hij wel zelf graag wil doen.

Uiteindelijk - en dit moet ik toch wel duidelijk stellen - liggen de zaken zó, dat in de moderne maatschappij de mensen steeds meer tijd hebben, zelfs steeds meer vrije

vrije tijd, maar kennelijk voor alles steeds minder tijd hebben, zelfs om te vrijen.

Iemand is het hiermede niet eens. Maar vergeet niet, dat dit een deel is van mijn visie op uw maatschappij. Want wanneer u over de tijd begint, zo vraag ik mij natuurlijk af, wat wij voor tijd hebben. Indien ik deze moderne tijd zou moeten karakteriseren in enkele woorden, zou ik stellen:

Het is de tijd, waarin een ieder zegt, dat alles anders moet en iedereen alles doet, zoals hij dit altijd heeft gedaan. Vandaar de vele kinderachtigheden in de moderne samenleving.

Vraagt men zich af, wat de tijd in deze dagen betekent, zo zou ik zeggen: het is iets, waar men veel over spreekt, waar men veel van verspilt en waar men ontzettend weinig bewust mee doet. Want waar komt het uiteindelijk op neer?

Wanneer iemand niet zou spreken over de tijd, die hij heeft of nodig meent te hebben, maar eenvoudig zou doen, wat hij moet doen, zou later blijken, dat een ieder veel meer tijd overhoudt en veel sneller met zijn werken en plannen klaar is gekomen, eenvoudig omdat hij niet aan tijd gedacht heeft.

Soms heb ik het gevoel, dat de menselijke tijd voornamelijk gemaakt is om de mensen in staat te stellen de trein te missen. Door het meten van de tijd vergeten zij op te schieten, wanneer het nodig is en lopen zij veel te hard, wanneer het niet nodig is, maar dank zij het meten van de tijd kunnen zij in ieder geval wel weten, met hoeveel minuten zij de trein gemist hebben, wanneer dit eenmaal gebeurd is.

Probeer ik het begrip tijd meer kosmisch te zien, dan zal ik uit een ander vaatje moeten gaan tappen. Trouwens: alles op zijn tijd. Dus wanneer u even de tijd hebt, zal ik een poging wagen.

Tijd is niets anders dan beleving. Wij kunnen de tijd wel meten aan de hand van de rotatie van de aarde rond de zon b.v. Maar waarop komt dit neer? Wij meten op deze wijze in feite alleen een stoffelijk levensritme. Je kunt de loop van de uurwerken wel veranderen, maar dit levensritme blijft dan toch hetzelfde. Dat is dus de echte tijd.

Wij kunnen daarom volgens mij zeggen, dat tijd voor ons voornamelijk een uiting is van het ritme, waarin wij leven en dit is volgens mij weer sterk afhankelijk van het aantal impulsen, dat wij krijgen en kunnen verwerken.

Zo gezegd kun je stellen, dat de ene mens in zijn leven veel meer tijd doorleeft dan de andere mens, ook al lijkt het in uren en jaren precies even lang te zijn. Want de een is in staat veel meer en veel intenser te beleven dan een ander, die daarvoor veel meer menselijke tijd gebruikt.

Indien echter beide personen nu, maar zo bewust en intens beleven, als zij maar kunnen, hebben beiden hun tijd goed gebruikt. En is dit eigenlijk niet het meest belangrijk?

Wanneer ik de kosmos in de stof zie, zie ik de beweging van al die sterren. Het is een mooi gezicht. Wanneer u denkt, dat u weet, wat mooi vuurwerk is, moet u later maar eens in het midden van het melkwegstelsel gaan staan. Zoiets heb je nog nooit gezien.

Ik zie echter in dit geheel wel voortdurende veranderingen van plaats, maar steeds in gesloten banen. Je kunt

wel zeggen, dat er een voortdurende verandering is, maar niet dat daardoor iets blijvend wordt bereikt.

Mensen hebben het altijd over bereiken. Maar als je het goed beziet, zijn het altijd cirkelbanen of ellipsen. Alles komt weer op zijn oude plaats terug en gaat dan weer verder langs de zelfde weg.

Voor mij is dit de tijd, zoals die voor een mens bestaat. Wanneer je dit gezien hebt, besef je dat al je leven en beleven niets anders is dan een eindeloze herhaling. Een herhaling van mogelijkheden. Wanneer je nu van je mogelijkheden het meeste maakt, dan zul je er mogelijk een volgende keer, dat je die zelfde kansen krijgt, er nog veel meer van kunnen maken.

Maar de meeste mensen willen niet meer van hun leven maken, maar eerder een soort rendement vinden in hun leven, dat opweegt tegen de inflatie, die hen bedreigt.

Wat een inflatie van geestelijke waarden is? Dat is het niet begrijpen, dat de innerlijkheid van de mens gebaseerd is op zijn innerlijk erkennen plus zijn innerlijke gevoelens en niet kan worden vertaald in externe termen of waarden, zonder gelijktijdig aan betekenis te verliezen.

Vaak gebeurt het volgende: Iemand heeft in zich een grote rijkdom ontdekt. Hij brengt die naar buiten, zo goed als hij dit kan. Een ander denkt nu, dat hij het geheel begrijpt en voelt het in feite niet aan. Die ander zal dan op zijn wijze de zaak weer verder brengen.

Er ontstaan veranderingen van betekenis, zoals in het spelletje, waarin iedereen een boodschap van mond tot oor fluisterende moet doorgeven. Nummer 1 zegt b.v. tegen de volgende: Tante Mien heeft grote voeten. Maar degeen, die aan het einde staat, blijkt de boodschap begrepen te hebben als: de machine leeft op grote voet.

Een dergelijke inflatie van betekenis, waarbij de zin steeds meer verloren gaat, krijg je ook, wanneer je probeert een ander een geestelijke waarheid te geven, of die van een ander te ontvangen.

Geestelijke waarheden kun je in feite niet aan anderen geven of van anderen ontvangen. Je kunt dezen alleen in jezelf vinden.

Maar terug naar mijn visie op de kosmische waarde van tijd. In feite is het eenvoudig: de tijd is niets anders dan je beleven. Hoe intenser je de werkelijkheid, die in je bestaat, ook beleeft en tracht terug te vinden in de wereld buiten je, hoe " langer " je leeft en hoe bewuster je je wordt van het feit, dat de tijd je meester niet is.

De meeste mensen worden door de tijd gedreven, omdat zij niet in staat zijn voor zich het tijdloze in zich waar te maken. Wanneer je alles op uiterlijkheden alleen baseert, kom je tijd tekort en kom je toch nergens.

Wanneer je alleen innerlijk het tijdloze beleeft, is de tijd niet zo belangrijk meer voor je, maar kom je innerlijk toch niet veel verder.

Maar wanneer je steeds weer alles, wat er in je bestaat, door je wezen tot uiting klaat komen, zonder daarbij bepalingen te voegen of te stellen, dat het op een bepaalde tijd actief of kenbaar moet zijn, kom je als vanzelf tot een

bestaan, waarin tijd geen rol speelt en uiterlijke bereikingen onbelangrijk worden. Dan kun je terecht zeggen: ik ben klaar met dit deel van mijn leven, ik leef verder en wat er komt, zal ik wel eens beseffen, maar hoe en wanneer dit zal zijn, interesseert mij niet veel.

Nu weet ik niet, of het juist dit was, waaraan u dacht, toen u mijn het woord tijd toeriep. Misschien bedoelde u wel, dat ik de tijd in de gaten moet houden. Ik zal dit in mijn relatie met uw wereld natuurlijk wel doen. Maar wanneer je wilt weten, wat tijd voor een ego kan betekenen, is het verstandiger eens op andere dingen te letten, zoals b.v. de gaten, die er voor ons steeds weer in de tijd schijnen te bestaan.

Mogelijk hebt u dergelijke onregelmatigheden in uw tijdsbesef nooit opgemerkt. Maar is het u dan nog nooit gebeurd, dat u ergens mee bezig waart en, opeens tot het besef komende, dat de tijd verder gaat, op de klok keek om dan te zeggen: He, is het al weer zo laat? Of hebt u, zoals het ook vaak voorkomt, uzelf afgevraagd: hè, is het pas zo laat? Waarmede zo iemand vaak wil zeggen: Is dit alles werkelijk mogelijk en beleefbaar geweest in een zo korte afstand, die door de wijzer van de klok werd afgelegd?

U kent dit? Dan zult u ook opgemerkt hebben, dat u tijdens uw werken vrij bent geweest van alle haast en drang op te schieten. Maar zodra je de tijd weer buiten je gaat meten, wordt de tijd, de klok, weer de baas over je. Dan ben je de slaaf van het tikken van het uurwerk.

Wanneer je echter leert beseffen, dat er altijd weer gaten in je tijdsbesef te vinden zijn en dat je dan veel meer en beter kunt opnemen en beleven dan ooit in klokketijd uitgedrukt kan worden, zul je daarvan proberen gebruik te maken. Zoals je ook zult leren gebruik te maken van het feit, dat bij een bepaalde instelling hele stukken vervelende tijd schijnen te verdwijnen, zodat je innerlijk rustig kunt blijven, ook al moet je steeds maar wachten en loopt de klok steeds maar door.

Wanneer je op deze wijze innerlijk rustig en gelukkig kunt leven, heeft het weinig zin voortdurend op de klok te kijken en achter de uurwerk-tijd aan te hollen, zonder haar ooit werkelijk in te kunnen halen.

Dat voortdurend slingerende dingetje, waardoor uw klok in een bepaald tempo blijft lopen, heet - naar ik vernam - de onrust. Een passende naam, die ook geldt volgens mij voor elke mens, die zich voortdurend met de klok bezig houdt - het medium inbegrepen, al probeert die geloof ik alleen maar, zijn arbeidstijd te meten.

Er zijn natuurlijk nog vele andere manieren om de tijd te bezien. Zo kun je zeggen: dat, wat ik werkelijk moet doen, is maar zelden datgene, wat ik denk nog te moeten doen.

Toch zijn er heel wat mensen, die steeds weer roepen: daarvoor heb ik geen tijd, want ik moet nog zoveel doen. Maar een mens die bewuster is, zal echter reageren: ik heb altijd en voor alles tijd, want ik doe steeds, wat ik voel dat ik moet doen.

Het verschil tussen beiden ligt in het feit, dat de mensen, die geen tijd denken te hebben, voortdurend achter illusies

lopen omtrent hetgeen zij met tijd zouden kunnen doen, wanneer zij die in zouden weten te halen. Maar de z.g. verloren tijd haal je nooitwerkelijk in. Degene, die leeft met het moment en op elk ogenblik zo intens, goed en eerlijk mogelijk zichzelf zijn, heeft altijd de tijd. Want als er zo iemand iets op hun pad komt, zullen zij nooit zeggen: ik heb even geen tijd, dus dat doe ik dadelijk wel. Zij stellen: nu komt het, nu zal ik het afwikkelen ook. Wanneer ik klaar ben hiermede, zie ik dan wel weer verder.

Een mens is in uw dagen te veel geprogrammeerd. Een geprogrammeerde mens is een gezagsgetrouwe belastingbetaler, die voortdurend meer consumeert, dan hij eigenlijk aan kan om zo een voortdurend groter wordend inkomen te betekenen voor het afbetalingswezen, dat zo de mogelijkheid verwerft meer gelden tegen goede rente ter beschikking te stellen aan de gemeenschap, die daardoor weer meer kan doen om de mens konsumptiemogelijkheden te bieden - zelfs wanneer die mens zich al bijna dood gevreten heeft.

Trouwens, weet u wat een goede konsument is? Dat is iemand, die verbruikt wat hij niet werkelijk nodig heeft, alleen omdat hij anderen voor zich laat denken, daar hij meent de tijd niet te bezitten, die nodig is om uit te maken, wat hij wezenlijk en persoonlijk nodig heeft.

U leeft in een konsumptiemaatschappij. Laat mij u duidelijk maken, wat dat is. Een konsumptiemaatschappij werkt ongeveer als volgt:

Veel bakkers bakken brood. Daarvoor hebben zij meel nodig. Daarom bouwt men fabrieken, die meel maken voor de bakkers. Maar voor de meelfabrieken is het vervelend, dat er zoveel kleine bakkers zijn. Dus stimuleren zij een ontwikkeling, waardoor er steeds minder bakkers komen, die echter allen meer meel verbakken dan vroeger een kleine bakker zich voor kon stellen.

Na enige tijd blijkt dan weer, dat de bakkers om te kunnen verbakken, wat de meelfabriek wenst, dat zij zullen verbakken, veel meer in hun zaak en bakgelegenheid moeten investeren dan redelijk is, gezien de prijs, die zij voor hun product kunnen krijgen.

Wat gebeurt er dan? Om te zorgen, dat iedereen de kringloop toch in stand houdt, zal men dan besluiten het brood steeds duurder te maken, opdat de bakkers verder kunnen uitbreiden en zo de meelfabriek meer meel zal kunnen leveren, ook al krijgt het brood daarbij een kwaliteit, waardoor steeds meer van dit brood weggegooid moet worden.

Geestelijk zie ik vaak dergelijke processen zich afspelen. Zeer religieus georiënteerde mensen moeten maar even de oren toe houden bij het volgende. Want het bestaan van een dergelijke verbruikskringloop zou hen kunnen schokken.

Mensen propageren een godsdienst; die godsdienst bestaat uitleerstukken. Zij lerendie uit alle macht onthouden.

Maar nadat zij die geleerd hebben, denken zij daarover liever niet na. Want zij hebben die stellingen geleerd om innerlijke zekerheid te vinden, niet om zich verder te ontwikkelen.

Vaak blijken dergelijke mensen de leerstukken en argumenten van hun geloof geleerd te hebben, zoals een papegaai woorden leert: zij kennen ze wel, maar weten niet, wat zij in feite betekenen en uiten ze voortdurend zonder ze werkelijk te begrijpen en de betekenis ervan te beseffen.

Degene, die het minste denkt, zal geneigd zijn de gehele wereld te onderwerpen aan zijn papegaaienwijsheid. Wanneer die anderen nadenken, komen er moeilijkheden, waarvoor volgens de papegaai maar één enkele oplossing bestaat: meer leerstukken.

Zo gaat het vaak, maar soms aanvaardt een gehele wereld of een groot aantal mensen de leerstellingen zonder nadenken. Dan krijgt dit deel van de mensheid een geestelijke papegaaienziekte, raakt geestelijk in de rui, waarop men meent, dat een sterke man nodig zal zijn om a.u.b. alleen in stellingen te denken en zo iedereen te wijzen, hoe men kan ontsnappen aan een maatschappelijke werkelijkheid, waarin men zich gevangen voelt.

Om een grotere vrijheid voor zijn niet doordachte stellingen te bereiken, neemt de gelovige dan vaak bovendien nog iedereen gevangen, die niet gehoorzaamt aan zijn stellingen.

Heeft men eenmaal voldoende gevangen en is uitroepen daarvan tegen de leer of te moeilijk, dan besluit men zijn gevangen herop te voeden. Wat betekent, dat men hen met alle beschikbare middelen tracht te leren niet zelf te denken, maar alleen anderen na te praten.

Praten de gevangen allen de papegaai na, dan roept hij blij: kijk eens hoeveel kiezers ik gewonnen heb. Wat ben ik toch democratisch aangelegd. Waarop hij tot zijn natters zegt: gaat uit en vermenigvuldigt u en tot de hemelse boekhouder roept: ik heb weer menige ziel gewonnen.

Wat mogelijk weinig met de tijd te maken heeft, maar wel uw tijd eigen schijnt te zijn. Trouwens: wij zijn weer vlak bij de herdenking van het Pinksterfeest. Men herdenkt, dat eens goddelijk licht in de gedaante van vurige tongen doordrong in de mensen. Maar men gebruikt in deze dagen die vurige tongen helaas maar al te vaak om anderen over de tong te laten gaan. En dat deugt ook niet.

Mijn praatje over de tijd afsluitende wil ik nog zeggen: Het is beter een betoog over de tijd tijdig te beëindigen, dan in een tijdloos gezank over wat tijd zou kunnen zijn te verzanden. Bovendien: zand hebben zij bij u te hard nodig om het strand op te spuiten, dus daar mag ik niet aankomen.

Kortom: wanneer je spreekt over tijd, hoe dan ook, moet je onthouden, dat je in feite spreekt over een illusie. Maar wanneer je spreekt over het heden, over wat je nu begrijpt, doet, beseft, kom je tot je doel. Slechts hij, die de tijd leert erkennen als een speeltuin, waarin hij, al spelend zijn bewustzijn vergroot zonder zich ooit door tijd aan tempo en beleven te laten binden, zal werkelijke wijsheid bereiken.

Waarmee het tijd wordt u de kans te geven mij een ander onderwerp dan de tijd ter bespreking te geven.

x Zenboeddisme.

- Laat ons allereerst stellen, dat Zen een systeem is, dat helaas voor sommige mensen tot een geloof is verworden.

Indien u het mij vraagt, is het boeddhisme, ontdaan van de vergoddelijking van de stichter, een erkenning. Zij omvat het feit, dat de mens, die juist leeft en denkt, hierdoor één wordt met het geheel en uit dit geheel ook de wijsheid van het geheel kan putten.

Voegt men de zen bij het boeddhisme, dan kun je stellen: dit is het besef, dat iemand, die opgaat in het geheel, niet alleen kan blijven, maar voortdurend zowel zichzelf als het andere zal erkennen in een ware relatie, die tussen hemzelf en dit andere bestaat.

Voortdurend daaruit levende zal zo iemand dan proberen de werkelijke vreugde van het geheel in elke ontmoeting met een deel van die totaliteit tot uiting te brengen.

Ik weet niet, of men het hiermede geheel eens zal zijn. Maar dat is ook niet noodzakelijk volgens mij. De meeste mensen denken, dat zen iets eigenaardigs is. Zij denken, dat zen b.v. berust op een strenge discipline van het lichaam, waarbij men dan gemeenlijk bovendien nog denkt in termen van koude stortbaden en dergelijke, waardoor je op de duur je geest vrij kunt maken.

Maar dat is kolder. Het is onze geest, die zo onafhankelijk is geworden, dat het lichaam met al zijn reacties de rust en werking van die geest niet meer af kan remmen. Wat men dan soms aan zichzelf wil bewijzen door het lichaam op de proef te stellen tijdens b.v. een meditatie.

Zen is voor heel wat mensen ook voornamelijk de kwestie van de onmogelijke vragen, zoals b.v. : Hoe kan een man met één been hordelopen. Waarop de westerling dan meent te moeten antwoorden door te zeggen: door eenvoudigweg te hinken, maar dan wel hoog genoeg.

Hoe applaudiseert een man met slechts een hand? Hoe kun je de zon zien en erkennen, wanneer het nacht is? Wat heel mooie vragen zijn, waar je best een tijd over na kunt denken.

Maar wanneer je doordringt tot de essentie van die vragen, is de oplossing dit: Wanneer een enkele man hardloopt zal een ieder, die zich één gevoelt met die man, met hem hardlopen, ook al kan niemand anders werkelijk hardlopen.

Wanneer de vreugde van een erkenning in een mens leeft en dit door applaus tot uiting wordt gebracht, zal de actie weerkaatst worden in alle anderen, ook in hen, die niet in staat zijn op deze wijze stoffelijk uiting te geven aan hun tevredenheid.

Zo kan men zeggen: het is niet belangrijk de zon stoffelijk te aanschouwen, zolang je eigen bestaan je duidelijk maakt, dat die zon er is - daar je zonder haar niet zou kunnen bestaan. In de erkenning voel je je één met de zon en beleeft haar.

Zo is het ook niet belangrijk, dat je zelf en bij voortduring het eeuwige licht ziet. Het is belangrijk, dat ik door mijn bestaan alleen reeds een eenheid met dit licht beleef. Hoe dit licht er uit kan zien, is daarbij minder van belang. Dat zie je desnoods later wel eens.

Zen is, zoals alle manieren om juist en bewuster te ~~leven~~ leven, een kwestie van het vinden van de juiste filosofie. En wat is een filosofie?

Een filosofie is een pogen om, op grond van weinige bekende feiten, een denkbeeld te vormen omtrent een groter geheel om daarna, handelende op grond van je vermoedens, steeds grotere zekerheid te verkrijgen omtrent dit geheel.

Of dit nu zen heet of chrstendom, islam, of hindoeïsme, dan wel een andere naam heeft, altijd weer geldt, dat het niet belangrijk is, hoe je de dingen in eerste aanleg omschrijft, maar dat het wel belangrijk is, dat men vanuit die omschrijving kan komen tot denkbeelden en belevingen, die toetsbaar zijn.

Alleen zeggen, dat er een God bestaat, is niet voldoende. Je moet voor jezelf kunnen zeggen: ik geloof in die God, omdat ik bewijzen heb, dat er iets voor mij bestaat. Indien ik terecht wil stellen, dat voor mij een God bestaat, dan dient die God zich op voor mij overtuigende en beleefbare wijze in of voor mij ook kenbaar te maken.

Daarom zul je ook vanuit een geloof steeds weer moeten experimenteren op grond van je veronderstellingen. Indien een veronderstelling niet schijnt te kloppen, nadat je een experiment enkele malen achtereen hebt herhaald, dan verander je je inzicht door er aan toe te voegen b.v.: Zo is of werkt God echter in ieder geval niet. Zo kom je dichter bij de waarheid.

Mensen vragen soms, wat dan wel de waarheid is. De waarheid is het enige onveranderlijke te midden van alle veranderingen, kortom dat punt, waar omheen het gehele rad van het leven wentelt.

Deze oude voorstelling, die voornamelijk door de tibetaanse monniken werd gebruikt, bevat trouwens ook een waarheid volgens mij: Wanneer je eenmaal beseft krijgt van de wentelingen van het leven, de zich herhalende baan van het uiterlijk bestaan, zoek je de mogelijkheid om de kern te benaderen.

Je beseft dan, dat de vele verschillende verschijningsvormen van geen belang zijn, omdat het niet gaat om het verschijnsel, de essentie van het zijn, uitgebeeld door de as van het rad. En dan zul je er naar streven niet door het uiterlijk gebeuren meegesleept te worden, maar eerder de kern daarvan steeds weer te beseffen om zo meester te worden over waan, illusie en zelfs eigen uiterlijke vorm.

Zen is in deze termen vertaald niets anders dan een zoeken naar het uitschakelen, van hetgeen je uiterlijk kan beheersen om zo te komen tot een innerlijke rust, die gelijktijdig de enige blijvende werkelijkheid is.

Voor mijn doen was dit een nogal diepzinnig betoog. Toch ben ik gemeenlijk niet zo diepzinnig. Veel van hetgeen ik zeg, is zelfs juist zinnig, dank zij het feit, dat ik er niet te diep op door ga. Toch meen ik iets gezegd te hebben over het wezenlijke van alle bestaan. Indien ik leef op de juiste wijze, zal ik mij bewust worden van de meer essentiële en blijvende waarden van het leven. Wat ik geloof, wat ik beleef en u daarom als een punt van overweging meen voor te mogen leggen.

Goeden avond.

d.d. 16 mei 1975